

Закон і обов'язок

№ 35 / 3493

ПОНЕДІЛОК, 7 ГРУДНЯ 2020 РОКУ

zio@kvs.gov.ua

■ З ПЕРШИХ ВУСТ

«Запроваджуємо систему рейтингування»

МІНІСТР ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ ДЕНИС МАЛЮСЬКА ПОВІДОМИВ, ЩО МІНІСТЕРСТВО ЗАПРОВАДЖУЄ СИСТЕМУ ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УКРАЇНСЬКИХ В'ЯЗНИЦЬ.

«Ми запроваджуємо систему рейтингування (оцінки ефективності) в'язниць. Система була розроблена нашими канадськими партнерами з проєкту SURGe у співпраці з Міністерством юстиції України. Нова система складається з інструментів оцінки та цифрової аналітичної карти виправних колоній та СІЗО», – написав Денис Малюська на своїй сторінці в соціалісеті Facebook.

За його словами, цей інструментарій допоможе Міністерству юстиції регулярно відслідковувати прогрес установ виконання покарань у таких сферах діяльності: фінанси, кадрове забезпечення, безпека/режим, соціально-виховна робота, матеріально-побутові умови тримання, права людини, охорона здоров'я, державне підприємство установи виконання покарань.

Міністр зазначив, що система розраховує понад 350 ключових

показників, що характеризують установи виконання покарань.

«Чинний підхід до управління установами виконання покарань не є системним, а переважно орієнтований на реагування, коли «щось трапляється» в окремих установах. Це призводить до прийняття «епізодичних» управлінських рішень, замість регулярних системних рішень, які засновані на чітких показниках», – написав Малюська.

Він зазначив, що нова система корисна з наступних причин: розуміння «де ми знаходимось»: отримати всебічне уявлення про стан діяльності установ виконання покарань; визначення «куди ми йдемо»: встановлюються чіткі пріоритети для працівників кримінально-виконавчої системи; встановлення «як дістатись туди, куди ми йдемо»: встановлюються об'єктивні критерії для оцінки роботи установ виконання по-

карань; вимірювання того, «як далеко ми дійшли»: встановлюється регулярний та уніфікований підхід до збору статистики й вимірювання результатів роботи пенітенціарних установ; вирішення питання про необхідність змін: розпочинається рейтингування в'язниць на основі чітких критеріїв оцінки, щоб зрозуміти, які установи працюють краще чи гірше, ніж інші, й чому так трапляється; ухвалення рішень про зміни (кадрові та фінансові ресурси, надання підтримки або посилення контролю, удосконалення законодавчої бази тощо).

«Кінцева мета: домогтися, щоб установи виконання покарань краще досягали їхньої головної мети – робити суспільство безпечнішим. Рушійною силою ринкової економіки у приватному секторі є конкуренція. Конкуренція у публічному секторі такою силою не стає, допоки не з'являється рейтинг. І ось він з'явився», – підсумував Міністр.

Підготувала
Ганна МУДРЕНКО

■ ТЕТ-А-ТЕТ

Системна жінка з Мін'юсту

ЗАСТУПНИК МІНІСТРА ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ ОЛЕНА ВИСОЦЬКА РОЗПОВІЛА, ЧОМУ КАМЕРИ «А-ЛЯ БРЕЙВІК» В УКРАЇНІ ПОБУДУВАТИ МОЖНА, АЛЕ СУСПІЛЬСТВО ДО ЦЬОГО НЕ ГОТОВЕ, ЧОМУ В'ЯЗНИЦЬ «А-ЛЯ ЕСКОБАР» У НАС НЕ БУДЕ. ЕКСКЛЮЗИВНЕ ІНТЕРВ'Ю «ЮРИДИЧНІЙ ГАЗЕТИ» ВОНА ЗАКІНЧИЛА ТИМ, ЧОГО ЧЕКАТИ НАСТУПНОГО РОКУ, А ПОЧАЛА З АКТУАЛЬНОГО...

— Тенденції з розповсюдженням COVID-19 в Україні невтішні. Як така досить специфічна система, як пенітенціарна, справляється з цим?

— Загальна ситуація наступна. Серед персоналу ДКВС (Державної кримінально-виконавчої служби України) люди хворіють, штатні працівники наших медичних закладів, які знаходяться безпосередньо в установах, — також. Серед засуджених та ув'язнених випадки є, але такої великої загрози, як ми очікували, немає. На початку пандемії ми дуже переживали, дивились на різні країни, що відбувається там у відповідних закладах, які заходи вони застосовують. Зараз можу сказати, що ситуація у наших установах досить стабільна. Те, що могли, ми зробили.

Напевне, найбільше незадоволені нами родичі та близькі нашого спецконтингенту. Короткострокові побачення зі всіма заходами безпеки ми нещодавно дозволили. Довгострокові заборонені, але алгоритм їх введення розроблений та нормативно узгоджується як зміни до відповідної постанови КМУ. Тобто механізм уже готовий, але він критикується. Ми пропонуємо зробити побачення з попередніми ПЛР-тестами для близьких, родичів та засуджених, до яких вони навідуються. Ми хочемо, щоб вони оплатили цей тест і для засудженого, і ми його зробимо за два тижня після побачення. Ми маємо бути впевнені, що після повернення з побачення він не принесе хворобу до решти засуджених. Так, це недешево для більшості родин, але ми наполягаємо на тому, що іншого механізму наразі немає. Якщо з'являться інші можливості, звичайно, будемо вдосконалювати порядок надання довгострокових побачень.

Ще у квітні у нас не було жодної маски, окрім подарованих благодійними фондами, релігійними організаціями, а зараз все є: і маски, і деззасоби. Тому можу сказати, що такої масовості захворювань, яка спостерігається навколо у цивільному секторі, у нас немає, та в будь-якому випадку ми до нього прив'язані. Адаже нашого медичного обладнання, звичайно, не вистачає, і у разі ускладнень ми змушені везти наш спецконтингент на обстеження чи лікування до цивільних медичних закладів. А там свої ризики, у т. ч., так би мовити, соціальні. Тому чим скоріше впорається з цією проблемою цивільний сектор, тим скоріше впораємося й ми. По-іншому в нинішніх українських реаліях не вийде.

Зараз, до речі, ще більш гарячий сезон. З одного боку, ми начебто готові, відпрацьовані всі механізми та алгоритми, але фізично може не вистачити місць у лікарнях і лікарів для роботи з нашим спецконтингентом. А у нас же ще й охорона! Тобто на обслуговування нашого хворого треба задіяти більше людей. Це по-перше. А по-друге — вони у нас, на жаль, не зовсім здорові люди. Є ті, хто хворіють на СНІД, туберкульоз, гепатит, онкохвороби, а з рекомендацій ВООЗ та нашого МОЗ витікає, що лікування COVID за їх наявності може призвести до ускладнень включно до летальних.

— Ситуація з COVID наклалася на реалії нашого пенітенціарного сьогодення з нестачею ліків, медперсоналу, якістю надання допомоги....

— Так. На жаль. Не скажу, що нам хронічно не вистачає медперсоналу, але над його якістю ще треба працювати.

Закінчення на 4-5-й стор.

■ НА ВАРТІ

За передачу забороненого – відповідати

Фахово спрацювали працівники оперативного відділу із працівниками відділу охорони Північної виправної колонії № 90. Під час реалізації оперативної інформації було затримано автомобіль «VOLKSWAGEN» який завозив на територію охороняємої зони комплектуючі для виготовлення причепів. Під час догляду автомобіля в ніші для паливного баку виявлено приховану рукавичку, в якій знаходився невідомий згорток обмотаний червоною стрічкою. У вушних паличках, було виявлено невідому речовину сіро-білого кольору рослинного походження та інші засоби наркотичного походження. За цим фактом працівниками установи оформляються матеріали для притягнення відправника до адміністративної відповідальності.

Вдала спецоперація

У Голопристанській виправній колонії №7 під час догляду посилки, яка надійшла на ув'язненого в упаковці від кулькового дезодоранту було виявлено поліетиленовий згорток з речовиною невідомого походження. На місці події викликано слідчо-оперативну групу Голопристанського ВП Новокаховського ВП ГУНП України в Херсонській області.

Що знайшли у засудженого

У результаті відпрацювання оперативної інформації співробітники оперативного відділу Казанківської виправної колонії №93 здійснили догляд передачі засудженому Х. від громадянина Ш. В пляшці з жиром було виявлено три згортки обмотані поліетиленом, всередині яких знаходилась суха, подрібнена речовина зеленого кольору, з характерним запахом схожим на наркотичну «канабіс». За цим фактом викликано слідчо-оперативну групу Новобузького ГУНП в Миколаївській області. Триває слідство.

Спрацювали оперативно

Завдяки пильності та професіоналізму співробітників оперативного відділу Арбузинської виправної колонії №83, недопущено потрапляння заборонених предметів до установи. За отриманою оперативною інформацією поблизу прилеглої до установи території, було помічено невідомих осіб, які намагалися здійснити перекид двох пакунків через основну огорожу. Під час огляду обох пакунків які надійшли ув'язненому Н. та К. виявлено та вилучено пляшку ємністю один літр з прозорою рідиною, яка мала характерний запах спирту та вісім мобільних телефонів. За всіма фактами проводиться перевірка.

Попереджено спроби доставки

Під час догляду посилки, що надійшла для засудженого Б. від громадянина В. в Сумський слідчий ізолятор, у пакетах з чаєм було виявлено речовину зеленого кольору, зовні схожу на наркотичний засіб. Також, під час догляду посилки, яка надійшла ув'язненому Д., від громадянина К., в підкладці зимової куртки виявлено порошкоподібну речовину білого кольору, зовні схожу на наркотичний засіб. За всіма фактами проводиться перевірка.

«Фарширований» чорнослив

Під час патрулювання прилеглої території Кропивницької виправної колонії № 6 співробітники оперативного відділу спільно з відділом нагляду та безпеки установи під час догляду харчової передачі, яку передавала громадянка Ч. на ім'я засудженого Т., у продуктах харчування, а саме в чорносливі, було виявлено чотири згортки, з порошкоподібною речовиною білого кольору обмотані клейкою стрічкою. Про цей факт було повідомлено до чергової частини Кропивницького відділу поліції Головного Управління Національної поліції України в Кіровоградській області. Триває слідство.

Підготувала Уляна ГОРУК

■ ПРАВОЗАХИСТ

Врегульовано питання надання довгострокових побачень в установах виконання покарань

УРЯД ПОГОДИВ ПОСТАНОВУ «ПРО ВНЕСЕННЯ ЗМІН ДО ПОСТАНОВИ КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ ВІД 22 ЛИПНЯ 2020 Р. № 641», ЯКОЮ ЗОКРЕМА ПЕРЕДБАЧЕНО ПОРЯДОК НАДАННЯ КОРОТКОСТРОКОВИХ ТА ТРИВАЛИХ ПОБАЧЕНЬ ЗАСУДЖЕНИМ ТА ОСОБАМ, УЗЯТИМ ПІД ВАРТУ, ЯКІ ПЕРЕБУВАЮТЬ В УСТАНОВАХ ДЕРЖАВНОЇ КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ. ПРО ЦЕ ПОВІДОМИЛА ЗАСТУПНИЦЯ МІНІСТРА ЮСТИЦІЇ ОЛЕНА ВИСОЦЬКА.

«У зв'язку зі стрімким поширенням на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, що, у свою чергу, може мати непередбачувані наслідки та призвести до виникнення локальних спалахів цієї хвороби серед засуджених та осіб, узятих під варту, зокрема, через ризик відвідування установ виконання покарань та слідчих ізоляторів особами, які хворіють або можуть бути хворими, виникла потреба врегулювання питань відвідування засуджених та осіб, узятих під варту, які тримаються в установах виконання покарань та слідчих ізоляторах Державної кримінально-виконавчої служби України, а також надання таким особам побачень з родичами, адвокатами та іншими особами», – пояснила заступниця Міністра юстиції.

Так, постановою Кабміну засудженим надається право на тривалі побачення з близькими родичами за наступних умов: якщо в установах виконання покарань та слідчих ізоляторах Державної кримінально-виконавчої служби України наявні вільні приміщення для ізоляції засуджених; якщо у близьких родичів засудженого на момент побачення відсутні ознаки інфікування COVID-19 та якщо вони мають лабораторно підтверджений негативний результат тестування на COVID-19 методом полімеразної ланцюгової реакції, який проведено не більше як за 48 годин до дня надання тривалого

побачення; якщо близькі родичі, які прибули на побачення, нададуть оригінал документа, що підтверджує оплату послуги виїзду працівника медичної лабораторії до засудженого з метою забору біоматеріалів для проведення тестування на COVID-19 методом ПЛР.

«Після тривалого побачення засуджені протягом 14 діб будуть перебувати в приміщеннях для ізоляції, де їм на 12-й день ізоляції (або за наявності ознак інфікування коронавірусом) обов'язково проводитиметься тест на COVID-19 у присутності медичного працівника медичної частини філії державної установи «Центр охорони здоров'я Державної кримінально-ви-

конавчої служби України», – зазначила Олена Висоцька.

Крім того, постановою Уряду на період дії карантину в Україні було встановлено заборону на надання засудженим дозволів на короткочасні виїзди за межі установ виконання покарань, відвідування установ виконання покарань та слідчих ізоляторів об'єднаннями громадян, представниками релігійних та благодійних організацій, надання побачень засудженим та особам, узятим під варту, які тримаються в цих установах, крім: відвідування таких установ працівниками правоохоронних органів, судів, представниками посольств і консульств відповідних держав, співробітниками Управління Верховного Комісара Організації Об'єднаних Націй у справах біженців, а також особами, зазначеними у частині першій статті 24 Кримінально-виконавчого кодексу України та частині п'ятій Закону України «Про попереднє ув'язнення»; побачень із захисниками та адвокатами або іншими фахівцями у галузі права, які за законом мають право на надання правової допомоги особисто чи за дорученням юридичної особи; короткострокових побачень з родичами або іншими особами, які проводяться виключно в закритих умовах (через суцільне розмежувальне скло та переговорний пристрій) та з дотриманням протиепідемічних правил.

Відвідування та побачення мають відбуватися виключно за умови використання такими особами засобів індивідуального захисту, зокрема респіраторів або захисних масок, що закривають ніс та рот, у тому числі виготовлених самостійно, та відсутності у них на момент побачення ознак інфікування COVID-19.

minjust.gov.ua

■ КОНФЕРЕНЦІЯ

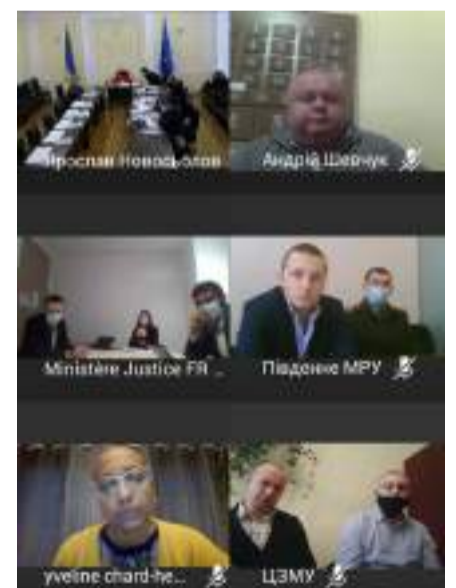
Задля вивчення міжнародного досвіду

Задля вивчення міжнародного досвіду а також імплементації наявних передових практик у роботу із засудженими, Міністерством юстиції України та Департаментом, у взаємодії з міжнародними партнерами, започатковано проведення циклу онлайн зустрічей з фахівцями та експертами європейських країн.

Цими днями відбулась перша зустріч з представниками Директорату пенітенціарної адміністрації Франції у форматі відео-конференції. Досвід пенітенціарної системи Франції у організації щоденної зайнятості засуджених і ув'язнених презентували: Бенджамін ГІЧАРД, керівник Департаменту політики зайнятості та підтримки; Джастін РЕНО – керівниця Департаменту соціальної політики та партнерства; Чаян БАРАХМАНДІ – проєктний менеджер офісу інформаційних систем.

Представники Департаменту також поділилися своїм досвідом роботи із засудженими та висловили вдячність колегам з Франції за корисні знання.

Пресслужба Департаменту ДКВСУ

■ ВІЗИТИ

Пробація працює задля підвищення безпеки суспільства

ЗАСТУПНИЦЯ МІНІСТРА ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ ОЛЕНА ВИСОЦЬКА, ПОСОЛ КОРОЛІВСТВА НОРВЕГІЯ ЕРІК СВЕДАЛ ТА КЕРІВНИК ПРОЄКТУ NORLAU СІРІ ФЙОРТОФТ ПІД ЧАС ВІЗИТУ ДО МІСТА БіЛА ЦЕРКВА ВІДВІДАЛИ МОДЕЛЬНИЙ ОФІС ПРОБАЦІЇ, ВІДКРИТИЙ НАПРИКІНЦІ МИНУЛОГО РОКУ ЗА ПІДТРИМКИ ПРОЄКТУ NORLAU.

«Пробація працює задля підвищення безпеки суспільства та є ефективною формою роботи з правопорушниками для забезпечення справедливого правосуддя. У модельному офісі – ідеальна атмосфера для того, щоб клієнт конфіденційно розповів про себе, своє оточення, потреби тощо», – зазначила Олена Висоцька.

Директор ДУ «Центр пробації» Олег Янчук показав гостям модельний офіс, який має спеціальні кімнати як для індивідуальної, так і для групової роботи з клієнтами пробації. Крім того, зазначив, що в офісі мають змогу працювати ще й представники місцевої влади та служби зайнятості.

Олег Янчук також розповів про результати роботи системи пробації за

рік та про заплановане відкриття модельного офісу у м. Ковель (Волинь) у березні 2021 року.

Делегації України та Королівства Норвегія також відвідали державну установу «Білоцерківська виправна колонія (№35)» – одну з двох пілотних установ проекту NORLAU «Шлях додому».

Олена Висоцька від імені української сторони подякувала Норвегії та Проекту NORLAU за допомогу та підтримку реформи пенітенціарної системи України, за впровадження в державі сучасних інструментів та методик для ресоціалізації засуджених.

Пресслужба ДУ «Центр пробації»

■ ВЗАЄМОДІЯ

Хід реалізації експериментального проекту

щодо платної послуги з надання поліпшених побутових умов та харчування особам, узятим під варту, в слідчих ізоляторах Державної кримінально-виконавчої служби

ДУ «Київський слідчий ізолятор» 1 024 370 грн	ДУ «Одеський слідчий ізолятор» 77 183 грн	ДУ «Львівська УВП (№19)» 72 000 грн
ДУ «Полтавська УВП (№23)» 68 900 грн	ДУ «Закарпатський слідчий ізолятор» 51 000 грн	ДУ «Хмельницький слідчий ізолятор» 49 100 грн
ДУ «Сумський слідчий ізолятор» 45 000 грн	ДУ «Харківський слідчий ізолятор» 37 478 грн	ДУ «Чернігівський слідчий ізолятор» 36 600 грн
ДУ «Закарпатська УВП (№9)» 33 090 грн	ДУ «Чортківська УВП (№26)» 32 064 грн	ДУ «Николаївський слідчий ізолятор» 29 328 грн
ДУ «Івано-Франківська УВП (№12)» 26 939 грн	ДУ «Чернівецький слідчий ізолятор» 20 064 грн	ДУ «Сторобільський слідчий ізолятор» 18 000 грн
ДУ «Рівненський слідчий ізолятор» 17 001 грн	ДУ «Вінницька УВП (№11)» 16 500 грн	ДУ «Дніпровська УВП (№4)» 14 440 грн
ДУ «Житомирська УВП (№8)» 7 880 грн	ДУ «Вінницька УВП (№3)» 6 246 грн	ДУ «Криворізька УВП (№3)» 4 800 грн
ДУ «Луцький слідчий ізолятор» 4 400 грн	Всього по установам <small>станом на 01 грудня 2020</small> 1 692 383 грн	

■ У ПІДРОЗДІЛАХ

Керівник проінспектував установи

Цими днями перший заступник начальника Департаменту Петро Тітовець, з робочим візитом, відвідав державні установи «Менська виправна колонія (№91)» та «Чернігівський слідчий ізолятор».

У супроводі керівництва установи Петро Тітовець перевіряв комунально-побутові умови засуджених та стан житлових приміщень. Перший заступник начальника Департаменту відвідав швейне виробництво підприємства, перевіряв організацію харчування та медичне забезпечення. Також оглянув котельню установи, банно-пральний комплекс, локальну дільницю №1 відділення соціально-психологічної служби, вартове приміщення відділу охорони.

Під час візиту Петро Тітовець здійснив прийом засуджених з особистих питань.

■ НОВИНИ З УСТАНОВ

У **Новобузькому виправному центрі №103** психолог групи соціально-виховної та психологічної роботи проводить роботу з родичами осіб, які відбувають покарання, щодо направлення на адресу установи паспортів та карток платників податків засуджених для подальшого долучення до їх особливих справ.

У **Полтавській виправній колонії №64** десятьма засудженим вручено паспорти громадянина України у вигляді ID-карток. Завдяки співпраці установи та Подільського РВ у м. Полтаві УДМС України в Полтавській області. З початку 2020 року засудженим оформлено шістьдесят паспортів, з них: один – вперше, сорок дев'ять – замість втрачених та шістьнадцять – в зв'язку з обміном.

У **Полтавську виправну колонію №64** відвідали заступник прокурора області Юрій Балонь та начальник відділу нагляду за додержанням законів при виконанні судових рішень у кримінальних провадженнях прокуратури області Віталій Алетенко.

У **Божковській виправній колонії №16** умовно-достроково звільнився засуджений, який бере участь у пілотному проєкті «Взаємодія уповноважених органів з питань пробації та установ виконання покарань при умовно-достроковому звільненні засуджених до позбавлення волі на певний строк або заміні невідбутої частини покарання більш м'яким».

У **Роменській виправній колонії №56** відбулася робоча зустріч з міськрайонною філією Сумського обласного центру зайнятості. Під час робочої зустрічі представниця служби зайнятості ознайомила з переліком послуг, які надає служба зайнятості роботодавцям, а також зі станом та основними тенденціями на ринку праці.

Збірна команда **Північно-Східного МРУ** – бронзові призери чемпіонату з настільного тенісу. Під егідою Харківської обласної організації фізкультурно-спортивного товариства «Динамо» України відбувся чемпіонат з настільного тенісу в залік змагань «Спартакіада-2020» серед силових відомств.

У **Роменській виправній колонії №56** видано паспорти у формі ID-картки 4 засудженим. З початку 2020 року оформлено та видано сорок три паспорта громадянина України.

У **Західному МРУ** засуджені здійснили віртуальні екскурсії: музеями України. Проведені заходи позитивно впливають на ресоціалізацію засуджених.

У **Кременчуцькій виховній колонії** для вихованців організували онлайн-зустріч з представниками Благодійної організації «Харківський Благодійний Фонд «Благо». Захід відбувся в рамках функціонування Школи підготовки засуджених до звільнення.

У **Мелітопольській установі виконання покарань №144** умовно-достроково звільнено двох засуджених згідно рішення Мелітопольського міськрайового суду, керуючись статтею 81 Кримінального кодексу України, які своєю сумлінною поведінкою та ставленням до праці довели своє виправлення.

У **Коростенській виправній колонії №71** з особовим складом були проведені теоретичні заняття на тему: «Дотримання правил пожежної безпеки в осінньо-зимовий період».

У **Академії Державної пенітенціарної служби** було проведено онлайн науково-практичний семінар на тему: «Реформування судових та правоохоронних органів». У роботі онлайн-семінару взяли участь викладачі та курсанти Академії Державної пенітенціарної служби.

Підготувала Уляна ГОРУК

Системна жінка з Мін'юсту

Закінчення.
Початок на 1-й стор.

Ми розуміємо, що хороші лікарі не підуть працювати у «пенітенціарку». Ми не можемо конкурувати ані з приватним, ані з державним сектором у цьому плані. В сенсі не лише оплати, а й умов праці. Лікарі знаходяться в тих же умовах, що й засуджені: у приміщеннях з грибокком тощо. До того ж, контингент у нас соціально складний, дехто може поводитись не як звичайні пацієнти. Тому нам ще багато треба працювати і з умовами праці лікарів, і з їхньою мотивацією.

— **Все йде до того, що в'язниці в Україні стає менше, але умови утримання засуджених мають бути близькі до європейських. В нинішніх реаліях це досяжна мета чи просто красива декларація?**

— Досяжна. Все це радянське жахиття застаріло як морально, так і матеріально, і це треба виправляти, в т. ч. у головах. Адже багато хто дивується: «Навіщо направляти гроші на тюрми, адже там відбуваються покарання, а не перебувають на курорті?» До європейських стандартів мислення нам дійсно далеко.

Але це реально. Активів у системі дуже багато, проблема в їх неефективному використанні. Ми — люди не з цієї системи, а з бізнесу, і чітко розуміємо, що реалізація будь-якої ідеї потребує вкладень, ресурсів: людських, часових, матеріальних, а у нашому випадку ще й нормативних. У їх комбінації можна досягти мети. Адже коли ми кажемо, що хочемо побудувати сучасні європейські СІЗО у всіх обласних центрах, ми розуміємо, що в них сидять люди, вина яких ще не доведена, тобто невинні, і вони заслуговують того, щоб перебувати у нормальних умовах. Ми хочемо зробити це за рахунок тих активів, які у нас стоять без діла, на утримання яких витрачаються державні кошти. Нові об'єкти не будуть потребувати таких капіталовкладень і поточних ремонтів. До того ж, вони будуть більш енергоефективні, що дозволить заощаджувати і на поточних видатках. Тобто це виключно раціональні фінансові розрахунки, які дозволяють говорити, що це насправді реально.

— **Чи є реальний розрахунок, скільки таких установ потрібно Україні?**

— Умовно по три в кожній області: один сучасний СІЗО і дві установи виконання покарань. Але це залежить і від законодавців, від того, чи дозволять вони впроваджувати мультифункціональні установи, де поєднуються б кілька режимів, і чи буде розвинуте наше законодавство у бік пробації. Це, по перше, про економію коштів, а по-друге — про геогра-

фію: засуджені відбуватимуть покарання недалеко від місця проживання, щоб вони не втрачали за цей час соціальні зв'язки, були ближчі до своїх родин, друзів, колег. Тобто щоб процес ресоціалізації був більш успішний.

В Україні взагалі можна побудувати одну в'язницю, питання лише в кількості місць. І це не про людські долі, а про статистику: скільки і яких на таку країну, як наша (з урахуванням усіх факторів), потрібно місць позбавлення волі. Але все це має бути чітко пов'язане з законодавством.

СІЗО переповнені тому, що суди рідко застосовують щось інше, крім арешту. Це дивно. Чому до рішення суду ви як платник податків маєте утримувати людину, яка може утримувати себе сама? Друге питання: чи отримуєте ви як платник податків користь від того, що така кількість людей за ваш рахунок довгий час знаходяться у місцях позбавлення волі? Чи отримуєте ви користь від того, що таку кількість людей «обслуговує» велика кількість людей? У Норвегії, наприклад, на одного засудженого припадає одна людина з персоналу. І більше всього психологів, а менше всього охоронців. Сучасні засоби охорони дозволяють не використовувати людську працю, а от з головою людини має працювати саме людина. Дореволюційна, а потім радянська системи, якими ми зараз користуємось, запропонували тільки паркан і стіни. Ось вони згнили — і що далі?

— **Але ж у нас більшість вважають, як казав майор Жеглов, що «вор должен сидеть в тюрьме!»**

— Так, паралельно з усім тим, про що я казала, ми маємо відверто говорити і з суспільством. Чесно визнавати, що ті тюрми, які зараз є, не виправляють людину, а часто густо навпаки. Ми маємо казати, що тюрма — це платформа для субкультури, де у людини, яка вкрала, наприклад, молоток, будуть культивувати образ «крутого». Тюрма — це шлейф, який тягнеться за людиною все життя. Адже не секрет, що якщо у когось «на районі» щось вкрали, то правоохоронці насамперед ідуть до тих, хто відбував покарання в місцях позбавлення волі. Тюрма — це постійний вплив більш харизматичних осіб, які пригнічують тих, хто хотів би уникнути такого подальшого життя, і під цим впливом вони виходять ще більш небезпечними злочинцями і можуть користуватись тим молотком вже з іншими, більш небезпечними цілями. Тюрма, якою ми її зараз знаємо, стала павутинням, пірамідою для подальшого росту злочинності у державі. Але ж досі вона бачила своє завдання тільки в охороні цієї тюрми. І сьогодні платники податків мають собі відповідати: вони хочуть розірвати

це порочне коло чи й надалі утримувати його за свій кошт?

— **Тобто камери «а-ля Брейвік» побудувати можна, але українське суспільство до цього не готове?**

— На жаль, поки що так. Коли ми ремонтуємо камери, нам кажуть: «Ви б краще школу відремонтували!» Ті ж норвежці відверто кажуть, що ми від них відстали на 20 років, але визнають, що також проходили цей шлях. І він дуже складний, насамперед, для самого суспільства, для тих умов, у яких воно живе. Адже коли до засудженого приходять психолог і каже про те, яке прекрасне майбутнє його чекає в суспільстві, а після розмови засуджений повертається в свою «яму», говорити немає про що. Адже «яма» переомо прагнення виправитись. Я вже не кажу про те, що психолог має дійсно працювати, а не просто поставити «галочку», що переговорив із засудженим. І таких нюансів від нормальної камери до нормального психолога, а не звичайного охоронця, дуже багато, і всі вони мають значення. Насамперед, для суспільства.

— **У цьому зв'язку, можливо, приватні в'язниці «а-ля Ескобар» — це справді певна панацея?**

— Ні, приватних в'язниць в Україні немає навіть у планах. Ми виходимо з того, що відбування покарання має бути однакове для всіх, хто порушив закон. Йдеться про те, що в окремих установах, де засуджені працюють і заробляють не тільки для себе, а й для самої установи, вона може використовувати ці гроші на поліпшення соціально-побутових умов засуджених, умов праці працівників тощо. Ми це бачимо по установах у Харківській області, де потужні підприємства і багато засуджених — вони не йдуть у порівняння з аналогічними установами в західних чи південних областях. Коли ми говорили про приватні установи, то мали на увазі виключно СІЗО. І наш проєкт з платними камерами в них довів, що попит на це є. Тут у держави насправді два шляхи. Перший — довгий: вкластись у нормальну інфраструктуру і поступово за рахунок платної послуги компенсувати свої інвестиції. Другий — залучити бізнес і говорити про приватні СІЗО (до речі, на дуже складних, ще не визначених законодавчих умовах).

— **У проєкті закону про альтернативні види покарання приділено багато уваги питанню пробації. Які її найбільші плюси?**

— З фінансової точки зору пробація (ми порохували) у 10 разів вигідніша за позбавлення волі чи її обмеження. Адже на пробації людина живе за свій рахунок, а не за ваш чи мій, і додатково у вигляді покарання відпрацьовує або має інші

зобов'язання перед державою. Це перший аспект.

Другий. Повертаючись до розмови про в'язниці, якщо ув'язнення не пов'язане з насиллям, якщо це матеріальний злочин, за який можна швидко відшкодувати шкоду потерпілій стороні і відпрацювати державі, навіщо людину відправляти в ту «яму», з якої вона (а це теж статистика) невдовзі знову повернеться до неї як рецидивіст? Кількість рецидиву після пробації менша. Ці та багато інших пунктів говорять про її переваги.

Питання в тому, що для кожного члена суспільства пробація грає свою роль. Для когось це безпечне суспільство, адже вона не виховує злочинця, не занурює людину в субкультуру в'язниці, дає їй змогу далі жити своїм життям, нехай і з додатковими обов'язками. Для когось це фінансове питання, якого я вже торкнулась. Адже ми вимикаємо воду, коли не миємо руки, а я навіть цього у в'язниці організувати не можу. То чому ми маємо за це платити?! Бюджети в пенітенціарній системі великі, а толку немає. А ми хочемо, щоб він був.

Нас інколи звинувачують, що ми завжди про гроші. Так, ми про гроші. Про наші з вами гроші. Ніхто з Норвегії чи іншої країни не приїде і за свій рахунок нам в'язниці будувати не буде. Ми маємо це зробити самі. Адже вони потрібні, і певний час, на жаль, у майбутньому ще будуть потрібні. Тому пробацію необхідно максимально розвивати для того, щоб забрати з в'язниць людей, які хочуть жити нормально. І суспільство має дати їм такий шанс. А зараз воно налаштоване виключно на покарання людини, а не на її виправлення, на певну помсту, і позбавлення волі в нашій ментальності — єдиний справедливий вид покарання. Хоча не для всіх злочинців це справедливо. У цивілізованій країні мають це розуміти.

Цей рік іде під егідою пробації, і наше завдання — розширити кількість статей КК, у санкції яких вона буде. На сьогоднішній день статистика наступна: 30 тис. засуджених до позбавлення волі і 60 тис. — на пробації. Це гарний показник того, що Україна йде правильним шляхом, але ми говоримо, що можна ще більше.

— **У випадку з російським актором Михайлом Єфремовим, який оплатив і був готовий оплатити ще збитки потерпілим, можна було б застосувати пробацію?**

— Я не слідкувала за цією справою. Знаю, що вона про ДТП з летальним наслідком. Некоректно коментувати справу, не вивчивши її і не маючи доступу до відповідних документів. Але давайте розберемо теоретичний приклад. Наприклад, в Україні за злочини, пов'язані з ДТП, людей

направляли у виправні центри — це установи обмеження, а не позбавлення волі. Тобто людина перебуває у закладі, але може пересуватись містом. Навіщо ми її там утримуємо? Вона могла б працювати, відшкодувати збитки. Яку роботу ця людина може отримати у виправному центрі, щоб зробити це? На сьогодні дуже важко забезпечити роботою всіх засуджених, тим більше, в установах виконання покарань. Людина йде за грати виключно для того, щоб її грабували справжні бандити, щоб давати хабарі начальнику установи за більш-менш пристойне чи безпечне існування.

Наша альтернатива — це пробація як вид покарання. Засуджений до пробації має сам себе забезпечувати і відпрацьовувати покарання роботами, штрафом, проходить корекційні програми тощо. Але треба розуміти, що ми як орган виконання покарання не можемо коментувати ті чи інші справи. Ми як Мін'юст хочемо просто надати суддям більш широке коло справ, у яких можна, застосовуючи індивідуальний підхід до особистості, призначити справедливе покарання. Хтось заслуговує залишитись у суспільстві з додатковими обов'язками, а хтось категорично ні. Ми готові збільшити число осіб, які перебувають на пробації, з 60 тис. до, наприклад, 100 тис.

Коли в Україні зменшиться кількість тюремного населення (не тому, що ми їх випускаємо, а через пробацію), ми будемо менше витратити на утримання цієї системи. Паралельно треба будувати нові установи і навчити персонал більш цивілізованим підходам у роботі з ув'язненими, мотивувати його на те, що він має бути більш сучасним, застосовувати новітні методики соціалізації засуджених, не вимагати хабарі у родичів і самих засуджених.

— До речі, у квітні Ви казали, що готується амністія для 1000 засуджених. Що з нею?

— Так, ми виписали її таким чином, щоб найбільш уразливі групи (жінки, люди похилого віку) були амністовані. Не буду приховувати, це пов'язано з COVID. Ми прораховували ризики, що якщо пандемія по-справжньому добереться до установ, нам буде важко допомогти засудженим. Є два законопроекти про амністію — наш і народного депутата, який схожий за кількістю людей і статей, за якими вони можуть бути амністовані. На сьогоднішній день наш не прийнятий. Зараз рішення виключно за Верховною Радою, ми чекаємо на нього.

На наше переконання, такий законопроект (я б назвала його «обережний» закон про амністію) потрібен Україні. Ми виходили з того, що людей визначених категорій та статей, яким залишилася третина або менше строку, треба амністувати. Строк, що залишився, їм нічого не додасть у розумінні того, що вони скоїли, але держава тим самим може виявити до них гуманність. Тому ВРУ має прийняти закон про амністію.

— Триває процес розбудови оцифрування пенітенціарної системи, введення в експлуатацію Єдиного реєстру засуджених осіб, узятих під варту. Але він ще не працює. Що відбувається у цьому напрямку сьогодні?

— 2020 р. був найуспішніший у цьому плані. У нас чимало перешкод, але ми їх долаємо. Спочатку мали навчити персонал, адже по закону людина, яка працює з такими чутливими даними, не може бути ненавченою, а її електронний ключ не може бути незахищений. Це дуже складний процес, бо коштів на навчання не було передбачено, тому ми просили допомоги у наших міжнародних партнерів. Вони знають, наскільки важливо оцифрувати ці дані, адже без них ми не можемо планувати свою роботу: швидко знайти людину в тій чи іншій установі, зібрати певну інформацію, впровадити сучасні корисні для системи модулі тощо. Зараз все спускається «вниз», і там вручну перебираються картонні картки...

Усе це треба було робити в першу чергу і швидко. Проект запустився. Мінімум по 2 працівника у кожній установі навчилися, 100% карток тепер «у цифрі». Особові справи оцифровані вже наполовину від загальної кількості. Нам не вистачає техніки: сканерів тощо, але до кінця цього року — початку нового будуть оцифровані 100% особових справ засуджених. І це великий крок, який, можливо, не оцінять ті, хто з цим не стикається, але це дуже важливо. Україна нарешті позбудеться анахронічних картонних карток, завдяки яким у т. ч. було багато зловживань. Єдиний реєстр засуджених і ув'язнених дуже потрібний у сучасних умовах управління. Триває його «доладка», перевірка даних (дуже важлива і на яку також потрібен час). Згодом він зможе співпрацювати з іншими державними реєстрами. Ми не говоримо про те, що все «полетить з 1 числа», але, повторюся, крок цей необхідно було зробити вже давно. Хоча б тому, що коли ми розмовляємо з міжнародними партнерами, узгоджуємо якийсь дані, з'являється відчуття, що ми з ними на різних планетах. Робити ці та інші реформи складно. В системі 29 тис. осіб, і ніхто не хоче ніяких реформ, усіх усе влаштовує.

— Як ваші кроки по скороченню установ сприймають на місцях? Адже для багатьох це своєрідні «містоутворюючі підприємства»...

— Важко сприймають. Ми діємо з позицій держави і обираємо виключно найгірші установи з її точки зору. А людина, яка працює там, сприймає це просто як позбавлення її місця роботи. Та якби ми цього не робили, то просто не вижили б. Наповнення установи менше 50% — це жахливо, адже багато видатків іде з розрахунку на 100%: персонал, податки, комунальні платежі тощо. Такі установи просто не варто утримувати. У нас була установа, де 36 ув'язнених обслуговували 150 осіб! У Чернігові ми скорочуємо установу, яка розрахована на 1000 місць, а насправді в ній перебувають 108 засуджених і 120 осіб персоналу.

— Той самий випадок, коли ув'язнені годують своїх охоронців...

— Так. Додайте до цього велику територію, яку треба охороняти, і персонал установи не можна скоротити хоча б наполовину, тому що вони просто не втримають її. Навколо Бучанської виправної колонії також підняли гвалт, що ми хочемо землю продати. Так, ми її продамо. Обов'язково, бо вона нам не потрібна. Але питання в тому, що там відсутні належні умови утримання, навіть елементарні — там немає опалення. Утримувати в таких умовах 600 осіб — це божевілля. Ми отримували численні скарги від прокуратури, офісу Уповноваженого з прав людини, родичів, правозахисників, що люди утримуються там в нелюдських умовах. І замість того, щоб латати ці «комунальні дірки», краще перевезти людей у ті установи, де хоча б базові умови є.

Протягом цього року ми закрили 12 установ, і хоча б за рахунок цього можемо підняти заробітну плату наймолодшому персоналу на 1200–1400 грн. І ми зробили це без допомоги Мінфіну, без додаткових збільшень бюджету, а за рахунок оптимізації й економії. Виключно за рахунок своїх активів. У цьому, на мою думку, і полягає якість управління. Оптимізація — болючий та складний процес, але він дозволяє ефективному менеджеру використовувати наявні ресурси для досягнення найкращого результату. Ми ще оптимізуємось. Почнуться продажі старих в'язниць — будуть кошти на будівництво нових та сучасних. Ми з держбюджету грошей на це не справимо.

— Ви вважаєте це перспективним? Справді є люди, які готові це купити в нинішніх умовах?

— Поки ми нічого не продаємо. А коли будемо продавати, то публічно, через Фонд держмайна та Prozorro. Наразі просто оголошено про цей проект, і маємо чимало проблем, які потрібно розв'язати перед продажем. Наприклад, закрита установа стоїть без документів, а з їх оформленням — просто біда. Для продажу потрібен повний пакет документів. Коли ми починали проект, то вважали, що впораємось за місяць. 132-гу установу в Ірпені почали готувати для продажу наприкінці серпня, і тільки зараз у мене доформлюється пакет документів, необхідних для продажу. 2,5 місяці не було технічних паспортів. Не було оформлено належним чином (як не дивно це звучить щодо Мін'юсту) право на приміщення. Ніколи і ніхто цього не робив, бо нікому це не було потрібно. І так з кожною установою. Мені все одно, що і коли буде продано, я зацікавлена в тому, щоб у нас в системі залишилось якомога більше грошей з продажу.

Сьогоднішнє законодавство влаштоване таким чином, що ми як балансуотримувач маємо отримати балансову вартість. Все, що вище, отримує загальний фонд держбюджету. У кожній установі ми робимо експертну дооцінку балансової вартості та ринкову оцінку майна, тому що балансова вартість, як правило, нульова або мінімальна. Але продавати задешево, а потім на ці гроші побудувати щось нове, сучасне, — це просто смішно. Тому й робиться дооцінка, а за рахунок торгів ціна, думаю, буде ще більша. Місця у нас привабливі для інвесторів: під Києвом або у центрі Львова та Одеси. Кожний об'єкт по готовності буде виставлятися на продаж. Але це не пов'язано з амністією чи умовно-достроковим звільненням засуджених — продається майно закритих (законсервованих) в'язниць, які без засуджених перебувають уже 1,5–2 і більше років.

— Над якими законопроектами щодо подальшого покращення зараз працюєте?

— Їх не безліч, але вони дуже важливі. Окрім законопроекту про альтернативні види покарання (про розширення ролі пробації), про який ми вже говорили, є проект «Про пенітенціарну систему» — загальний для системи нормативно-правовий акт. Адже у нас досі не визначені сучасні завдання, функції системи і працівників.

Інший закон — «Про подвійні пенітенціарні інспекції». Справа в тому, що у прокуратури, відповідно до Конституції, забрали загальний нагляд, і вона не може виконувати функції наглядача за тюремною системою. А для створення ефективної системи, окрім нашого, вну-

трішнього нагляду треба, щоб був і зовнішній. Цей закон складний. Він зачіпає інтереси прокуратури, Уповноваженого з прав людини, Мін'юсту. Я відчуваю, що там буде велика політична дискусія, але ми над цим працюємо.

Ще у нас є питання з ЄСВ з нашими підприємствами. Ми не можемо забезпечити людей (засуджених) роботою, бо це невигідно. Наприклад, держпідприємство системи ДКВС наймає на роботу засуджену людину, і державі це вигідно. Але людина вийшла на 2–3 дні, а потім, не маючи мотивації, відмовилась працювати. Примусити її ми не можемо, а ЄСВ маємо заплатити з мінімальної зарплати. Тобто людина могла напрацювати на 100 грн, а податку треба заплатити за неї 1100 грн. Через це наші підприємства буквально занурюються у заборгованість з ЄСВ. Начебто дрібничка, але поки ми її не розв'яжемо, не можемо говорити про ефективне виробництво в тюрмі і надання робочих місць засудженим (адже там вони можуть отримати професію, навчитись щось робити, заробити собі гроші як стартовий капітал після закінчення строку покарання). Тобто ми розуміємо, що робота засудженому потрібна, але вона має бути у адекватному правовому полі.

Для того, щоб залучити бізнес для тюремного виробництва, також потрібні пільги. Хоча б тому, що засуджений, наприклад, може псувати сировину. Навіщо бізнесу входити в це, якщо він буде не стільки заощаджувати на дешевій робочій силі, скільки втрачати?

Також готується закон про компенсаційні заходи. Цей проект пов'язаний з ЄСПЛ, рішеннями проти України. Це про те, коли європейці кажуть, що в нашій державі взагалі не існує внутрішнього механізму компенсації людям шкоди за неналежне утримання, лікування чи харчування. Всі у таких випадках «летять» у ЄСПЛ. Треба спочатку зробити свій механізм, який би виступав у ролі фільтра, тоді до європейців буде «долітати» не все. Цей закон насправді про те, що саме держава буде платити людям кошти як компенсацію за те, що неспроможна нормально утримувати. Інакше ЄСПЛ буде продовжувати стягувати з держави виплати по 10–20 тис. євро, які будемо платити ми з вами як платники податків. Тим самим європейці будуть казати: «Ви або так платіть, або робіть відповідну інфраструктуру, або передбачте свій компенсаційний механізм». Додайте до цього витрати, які несе держава у судах. Відсутність такого закону на користь тільки адвокатам, які захищають права таких людей у ЄСПЛ. Це типові справи. Тим більше, що ми самі показуємо, наскільки у нас жахливі умови, особливо в СІЗО.

Якщо ми зможемо все це прийняти та імплементувати, рухатись в загальноєвропейському напрямку, нехай і з подальшими певними правками, доопрацюванням, буде набагато легше. Система буде реформована, її новий скелет буде готовий.

— Чого нам чекати у наступному році?

— Я вважаю будь-яку роботу і звичайно не хочу втручатись у діяльність медіа. Розумію, що головне у їх роботі — хайп у стилі «вкрай, убив, посадили/не посадили». При цьому я, працюючи у державному секторі лише рік, бачу, скільки всього в ньому було і є неефективного. Причин цьому всього дві. Перша — ніхто не знав, як можна спробувати зробити це ефективним. Друга — було вигідно бути неефективним. Остання — від якогось власного зиску або небажання чимось відрізнятись від інших відомств, так би мовити, «жили негарно, нема чого й розпочинати». Я розумію, що журналістам набагато цікавіші якісь «вау-ефекти», ніж наша системна, але монотонна робота. Вже чи то жартома, чи з острахом замислюю, що ми будемо робити в наступному році, адже усі медійні «вау-проекти» (продаж в'язниць, платні камери, приватні СІЗО) Мін'юст озвучив у цьому. В 2021 р. буде лише рутинна, яку не можна покинути, адже все, що ми почали, треба доробити.

Я теж могла б просидіти тут п'ять років, перебираючи папірці на столі, добре, ця система в управлінні не дуже складна. Але ми сюди разом з міністром прийшли, щоб подолати її неефективність. Фактично мінув лише рік, і багато хто вважає, що за цей час ми мали одні в'язниці продати, інші побудувати, з європейцями усі закони узгодити, людей випустити, а пробацію розвинути. Тобто зробити усе. Але так не виходить і не вийде. Це велика монотонна робота. Відверто зізнаюсь: система проти. Це все накладається, нашаровується. Чесно скажу, коли йшла з бізнесу до держсектору, не знала, що все в ньому так занедбано, вважала, що все ж різні сфери життя розвиваються більш-менш рівномірно. Визнаю, я помилялася. Але ця помилка додає сил і бажання працювати далі. Тому прохання до медіа «підсвітлювати» також системні, можливо, рутинні, але дуже потрібні речі (з законодавством, фінансуванням, продажем об'єктів), які ми робимо. Нехай і не такі «вау-ефектні», але дуже потрібні у реформованні системи, які треба робити системно. Я дуже хочу, щоб ми залишилися вам цікавими.

Костянтин НІКОЛАЄВ

«Змінитися на краще мені дуже допомогли вірші, які я писав, щоб взяти участь у літературному конкурсі «Дзеркало», оголошеному газетою «Закон і обов'язок», а також, як кажуть, творив для душі, – пише засуджений Руслан Шкарупа з Темнівської виправної колонії №100. – Прагнучи стати на інший шлях, ми маємо надію, впевненість, що з'являться друзі, прихильники. А якими щасливими будуть наші рідні й усі ті, хто хоче нас бачити іншими!»

Постійний читач газети Олег Гуртовий із Замкової виправної колонії № 58 Хмельницької області теж часто надсилає нам свої віршовані рядки. Сьогодні публікуємо один з його віршів російською мовою, який ми ще не друкували:

Неспокойный год

В права свои по делу
Вступил осенний ветерок.
Это лето пролетело,
Как один денек.
А хотелось многим,
Чтоб август тормознул,
По законам Божьим –

■ ЗВОРОТНІЙ ЗВ'ЯЗОК

Головне – впевненість у своїх силах

ВОЛЯ – НАЙЗАПОВІТНІША МРІЯ КОЖНОГО, ХТО ВІДБУВАЄ ПОКАРАННЯ ЧЕРЕЗ ЇЇ ПОЗБАВЛЕННЯ. «ОСЬ ВИЙТИ Б НА ВОЛЮ, ЗНАЙТИ Б РОБОТУ, ЩОБ ГРОШІ БУЛИ, ПОВАГА ВІД ЛЮДЕЙ...» НЕ ОДНУ БУЙНУ КОЛИСЬ ГОЛОВУ СВЕРДЛИТЬ СЬОГОДНІ ТАКА ДУМКА. ДЛЯ ЦЬОГО ПОТРІБНО ТАК МАЛО І ТАК БАГАТО: СПЕРШУ ЗДОБУТИ ЯКУСЬ СПЕЦІАЛЬНОСТІ, ГОЛОВНЕ ТАКУ, ЯКУ ВИМАГАЄ СЬОГОДЕННЯ, ПОТІМ БАГАТО ПРАЦЮВАТИ, ЩОБ СТАТИ МАЙСТРОМ СВОЄЇ СПРАВИ. ГОЛОВНЕ – МАТИ ВПЕВНЕНІСТЬ У СВОЇХ СИЛАХ.

А ЩО РОЗПОВІДАЮТЬ У СВОЇХ ЛИСТАХ НАШІ ЧИТАЧІ? ОСЬ ЇХНІ ДУМКИ.

Сентябрь уже шагнул.
Потом – октябрь, ноябрь,
декабрь...

Часы идут вперед.
И что еще подарит
Нам неспокойный год?

Автор часто звертається до Всевишнього і просить у Нього ласку і милість для себе, оточуючих, усіх грішних, дякуючи за усі Його нескінченні благословіння.

У народі кажуть: «Усі ми ходимо під Богом». Наші засуджені звертаються до Нього у ці важкі для них моменти жит-

тя. Ось що каже засуджений І. із Райківської виправної колонії №73 Житомирської області: «Ми молимо Господа про допомогу, дякуємо за підтримку і завжди сподіваємось, що Він не залишить нас в біді. Думаю, що очистився від того зла, що було в мені. Повірте, я став іншим, більше не буду калічити долі невинних людей».

А цей електронний лист надійшов від В. із Старобабанівської виправної колонії №92 Черкаської області. Засуджений за крадіжку роздумує: «Перебу-

вання у виправній колонії – це саме той момент, коли варто задуматися і шукати недоліки в собі, щоб виправитись. Задуматись, осмислити свою провину. Чому пішов на такий ганебний вчинок чи тяжкий злочин? Досі не знаю. Зрозумів одне: матеріальні цінності не можуть зробити людину щасливою».

«Це добре, що ми маємо нагоду читати електронну версію газети «Закон і обов'язок», яка полегшує тягар мого покарання, зазначає М. із Вознесенської виправної колонії №72. – Ви виконуєте важливе соціальне завдання і заслуговуєте на повагу».

«Якщо вже так сталося, то дякую Богові за те, що потрапила саме до цієї колонії, а не до іншої, – зізнається засуджена О. з Мелітопольської установи виконання покарань №144. Дуже багато змінилося на краще за той час, що я тут. Не хочу, щоб вважали мене підлабузницею, але не можу не подякувати усім тим працівникам колонії, які допомогли переглянути мої погляди на життя, підтримували у нелегкий час».

Надійшов лист від засудженого П. з Дар'ївської виправної колонії №10 Сумської області. Автор наголошує, що в колонії працюють психологи – справ-

жні фахівці, які здійснюють контроль за морально-психологічним кліматом серед засуджених, проводять профілактично-виховні бесіди, які позитивно впливають на нас, повертають до життя. Відкриті двері молитовної кімнати, церкви святого Миколая, де можна відчути мир і спокій в душі.

Похвально, що багато з тих, хто опинився в місцях позбавлення волі, усвідомили свої погані вчинки, каються перед Богом і людьми й прагнуть жити по-іншому, упевнені в своїх силах, а щастя шукають в храмі Божому і щирій молитві.

...Маленькі сповіді. Душевні розповіді. Дякуємо, що ділитесь сокровенним.

Зоряна НАГІРНЯК

■ ДО ДЖЕРЕЛ

Книга псалмів

Псалтир належить до книг повчальних і містить у собі 150 псалмів, тобто священних пісень, написаних з натхнення Святого Духа. Більшу частину псалмів написав цар Давид.

Псалтир використовується майже в кожному православному богослужінні. Псалм – свого роду молитовний піснеспів, релігійна пісня – похвальна, благальна, повчальна або іншого характеру. Слово «псалм» походить від «псалтиріон» – струнний музичний інструмент, у супроводі якого виконували псалми. Можна сказати, що Псалтир є квінтесенцією старозавітного богослов'я (Книга псалмів входить у Старий Заповіт).

Крім царя Давида, авторами псалмів є Асаф, Корах, Мойсей, Соломон та ін. Псалми – високопоетичні твори, які мали і мають великий вплив

на світову літературу, музику, на культуру взагалі. На зразок біблійних псалмів створив «Давидові псалми» Тарас Шевченко, також відомі інтерпретації псалмів українською мовою І. Пулюя, І. Огієнка. Взагалі псалми стали основою численних релігійних вокально-інструментальних творів.

Багато псалмів є похвальними. Не випадково єврейська назва Книги псалмів – Сифер Терілім, що означає Книга хвали.

Зоряна НАГІРНЯК

■ СВІТ НАВКОЛО НАС

«Ти назавжди у відповіді за тих, кого приручив»

ЦИМИ ДНЯМИ ВИХОВАНЦІ КРЕМЕНЧУЦЬКОЇ ВИХОВНОЇ КОЛОНІЇ ВІДЗНАЧИЛИ ВСЕСВІТНІЙ ДЕНЬ ДОМАШНІХ ТВАРИН.

Закід відбувся під девізом: «Ти назавжди у відповіді за тих, кого приручив». А цікаве обговорення відношення до домашніх та бродячих тварин відбулося на засіданні Кіноклубу DOCUDAYS UA.

На початку хлопці поділилися теплими спогадами, яких тварин вони тримали вдома до засудження, як їх звали, як про них дбали, як проводили свій вільний час з тваринами тощо.

Експерти та модератори запропонували вихованцям до перегляду документальний фільм Анастасії Максимчук «Укриття». Учасники переглянули історію зоозахисника і догхантера, які стикаються в невидимій війні за визначення поняття людяності в країні, де громадяни занадто часто змушені діяти замість уряду.

Юнаки поділилися своїми думками, які виникли після перегляду стрічки. Деякі епізоди для них були важкі для сприйняття, адже в притулку перебувають живі тварини.

«Фільм «Укриття» дуже сильний. Кажуть, що індикатором рівня розвитку суспільства, зокрема, є його ставлення до тварин. Фільм дав зрозуміти, що безпритульні собаки – не речі, а частина нашого соціуму», – каже Матвій С., який до засудження ще змалку дбав про чотириох цуценят.

Учасники проаналізували те, як багато зоозахисники роблять для суспільства і яка роль держави щодо розв'язання цієї проблеми. Зокрема, підлітки зазначили, що, окрім пропаганди захисту тварин, волонтери обмежують контакт з небезпечними собаками, створюють комфорт для жителів міста та борються з людською жорстокістю. Зазначили, яким важким ударом для зоохасників є дії догхантерів.

Подискутували над питанням: «Що змушує людей виганяти своїх улюбленців на вулиці?», «Як захистити тварин?». Разом з експертами та модераторами юнаки розробили правила власної поведінки щодо ставлення до домашніх та бродячих

тварин, зупинилися на благодійних акціях, які можуть організувати волонтерські рухи, поширення інформації щодо відповідного ставлення до тварин.

«Такі виховні заходи позитивно впливають на юнаків, так як формують відповідальність та турботу про інших», – розповідає начальник колонії Олександр Сайко.

І наостанок вихованці поділилися своїми враженнями з догляду за білим щуром Антоном, який проживає у відділенні.

Олена УДОВИЦЬКА

■ НАША МОВА КАЛИНОВА

Мова – оселя буття духу.

В оселі мови живе людина.

М.Гайдегер

Вчимося розрізняти найтонші відтінки

Характерною ознакою й вимогою європейської освіти є вільне володіння кількома іноземними мовами і блискуче – рідною, загальнонаціональною. Вважається, що по-європейському освіченою людиною є фахівець, який володіє п'ятьма європейськими мовами. Переважна більшість наших випускників іноземних мов у обсязі, необхідному для спілкування та плідної співпраці в європейському просторі, не знають. У нас надто слабка мовна підготовка в загально-освітній школі, недосконалі мовно-педагогічні технології, наголошує мовознавець Віктор Андрущенко. Наші навчальні заклади не мають необхідності кількості якісної лінгвоапаратури. А головне не подолали ще рутинної традиції ставлення до мовної підготовки як до чогось другорядного, несуттєвого, обтяжливого. Однак мова – це обмін інформацією про найновіші надбання в галузі науки, освіти й культури; це – безпосереднє міжнародне наукове спілкування; це – доступ до Інтернету; це, зрештою, висока духовність і світовий масштаб загальнокультурної підготовки особистості. Реальність жорстока: без мови ми ніколи не ввійдемо в європейський і світовий освітній, науковий та культурний простір, без мови ми не порозуміємося; без мови ми приречені на аутсайдерство. Мова – це мобільність викладача і студента, без якої здобути належну освіту в майбутньому буде надто важко. Особливий наголос слід зробити на необхідності вивчення української мови як державної і як мови міжнародно-спілкування.

Як же непросто, але ж і важливо для піднесення мовної культури навчання розрізняти найтонші відтінки в словесній атрибутиці, доречно вживати те чи те слово. Одинадцяти-томний «Словник української мови», найповніше зібрання лексичних скарбів нашого народу, фіксує близько 135-ти тисяч слів. А ще ж кожне слово має здебільшого не одне, а кілька чи й багато значень. Наприклад, у виступах на медичні теми нерідко чуємо, що «хворобу легше попередити», а ніж вилікуватися від неї». Слово «**попередити**» у цьому контексті недоречно, бо воно означає «**заздалегідь повідомити когось про щось; передувати чомусь**»: «Дочка попередила, що сьогодні в неї термінова робота». Коли ж ідеться про те, щоб **не допустити чогось, відвернути щось небажане**, використовуємо слово «**запобігти**», яке вимагає додатка в давальному відмінку. Отже, «хворобі легше запобігти, ніж вилікуватися від неї».

В Акті проголошення незалежності України, зазначає професор Олександр Пономарів, треба було написати: «Територія України є неподільною й недоторканною» (а написано «**недоторканною**»). У тлумачному словнику української мови знаходимо таке роз'яснення: «**недоторканий** – по-перше, якого ніхто не торкався, не чіпав; непорочний, чистий, цнотливий («недоторкана дівчина»),

по-друге, який не терпить стосовно себе жартів, фамільярності в поведінці, критичних зауважень, заперечень; вразливий. «**Недоторканий**» – який охороняється законом з боку когось-небудь; якого не можна псувати, знищувати, паплюжити з огляду на його значущість, важливість і т. ін.

Іншомовне слово «**солдат**» має власне український відповідник «**вояк**»: «**Вояк**, поставлений на варті, був простий селянин, новобранець» (І.Франко). Слово «**вояк**», вважає відомий мовознавець, треба віддавати перевагу в українському «**війську**», як і слову «**військо**» перед словом «**армія**». Безперечно, не слід цуратися чужого. Та чи варто заради чужого забувати своє? Особливо, коли це своє відповідає всім законам мови, тривалий час уживалося в ній і було відтіснене на другий план з позамовних міркувань: «**Брат господарює, а він служить у війську**» (Г.Квітка-Основ'яненко). І не треба боятися закидів у «хуторянстві» та «архаїзації», до яких іще зовсім недавно вдавалися прискорювачі злиття мов. Навряд чи комусь спаде на гадку чи вистачить сміливості звинувачувати в хуторянстві, приміром, німецьку мову. А в німців для понять телефон, телевизор, телескоп є назви, утворені не тільки від греко-латинських, а й від суто німецьких основ: Fernsprecher, Fernseher, Fernrohr.

Наведемо і ще деякі приклади невіддалого використання слів. У газетній статті читаємо: «**включається** дороге аварійне освітлення від акумуляторів». «**Включатися**», за словниками української мови, означає: «**приєднуватися до чого-небудь**», «**брати участь у чомусь**». Наприклад, «**молодий письменник активно включився у визвольну боротьбу**». На означення ж дії внаслідок з'єднання того чи іншого предмета із джерелом енергії використовують слово «**вмикати-ся**». Отже, лампочка, рубильник, радіо, вентилятор, електронне табло, комп'ютер тощо «**вмикаються**» і «**вмикаються**», а не «**включаються**» і «**виключаються**».

Усім нам доводилося чути на автобусних станціях оголошення «Квитки продаватимуться по приходу автобуса». На жаль, воно звучить і досі в усунорозмовному звичку, зазначає відомий мовознавець Катерина Горденська. Однак українською мовою правильно оголошувати: квитки продаватимемо по прибутті автобуса; квитки продаватимемо, як прибуде автобус; квитки продаватимемо, коли прибуде автобус.

Нерідко плутають слова «**положення**», «**стан**», «**становище**».

«**Положення**» означає спосіб розташування в просторі; розташування тіла, позу; наукову думку, твердження; зведення правил, законів про щось. Однак «**положення**» в розмовній мові іноді вживають у невластивому йому в українській мові значенні: «**становище**», «**обставини**». «Відбулася лекція про міжнародне положення» (треба: «**міжнародне**

становище»). «**Матеріальне положення**» сім'ї було важким» (треба: «**матеріальне становище**»). «У дочки склалося складне скрутне положення» (треба: «**скрутне становище**», «**скрутні обставини**»). Неправомірно також уживати слово «**положення**» в значенні «**стан**», застерігає мовознавець Євгенія Чак. Наприклад: «Лікар сказав, що положення хворого поліпшилося» (треба: «**стан поліпшився**»).

«**Стан**» має багато значень, зокрема: ступінь якоїсь якості: міра здійснення чогось. Наприклад, «вода визначає фізичний стан тканини – їх обсяг, пластичність».

«**Становище**» – обстановка, що склалася; ситуація: обставини життя. «Становище не було вже таким безнадійним, як учора».

Як акцентують автори «Словника-довідника з культури української мови», треба розрізняти слова «**втілювати**» і «**впроваджувати**», а також слова «**тактичний**» і «**тактовний**».

Втілювати означає здійснювати в конкретній формі певну думку; відбивати в собі. Втілювати в життя заповіді (не впроваджувати в життя заповіді).

Впроваджувати. 1. Вводити когось куди-небудь. Впроваджувати до хати. 2. Уводити що-небудь у дію, в практику. Впроваджувати передові методи праці.

Тактичний. Який стосується тактики. Тактичні заняття. Тактичний прийом. Тактичні міркування. Тактичні ракети.

Тактовний. Який володіє почуттями міри, такту, який здійснюється з тактом. Тактовна людина. Тактовна поведінка. Тактовне пояснення.

Інколи можна почути, прочитати: «піймали з **полічним**» (замість «піймали на місці злочину»), «щаслива **полоса** життя» («щаслива пора життя»), «прикордонна **полоса**» («прикордонна смуга»), «**отпуск** основний» («відпустка основна»), «**поне-сті збитки**» («зазнати збитків»), «**по сімейних обставинах**» («за сімейних обставин»), «робота **по сумісництву**» («робота за сумісництвом»), «нове **полотенце**» («новий рушник»), «варення з **полуниці**» («варення з полуниці»), «**полусапожки**» («полуботки (півчобітки)»), «поцілував **батьківську руку**» («поцілував батькову руку»), «**безбілетне** перевезення» («безквиткове перевезення»), «**безграничний**» («безмежний»), «службовий **перевод**» («службове переведення»), «у **стані оп'яніння**» («у нетверезому стані»), «**діло по обвинуваченню**» («справа з обвинувачення»), «**звільнити житлоплощу**» («звільнити житлову площу (житлоплощу)»), «**беззаперчні істини**» («незаперчні істини»), «**полуфабрикат**» («напівфабрикат»), «**полісовщик**» («полірувальник»), «**безкольоровий**» («безколірний (безбарвний)»), «**безкорисна** любов» («безкорислива любов»).

Марія ВОЛОЩАК, зі **Збірника мовнолітературних порад лінгвістів, літературознавців, публіцистів**

■ ХРИСТІАНСЬКІ СВЯТА

Свята Катерина Олександрійська

7 ГРУДНЯ ЗГАДУЄМО ПАМ'ЯТЬ
СВЯТОЇ ВЕЛИКОМУЧЕНИЦІ КАТЕРИНИ
ОЛЕКСАНДРІЙСЬКОЇ, ЯКА ОДНАКОВО
ВШАНОВУЄТЬСЯ І ПРАВОСЛАВНОЮ, І
КАТОЛИЦЬКОЮ ЦЕРКВАМИ. ІСТОРІЯ ЦІЄЇ
СВЯТОЇ ДРАМАТИЧНА І СПОВНЕНА ГЛИБОКОГО
ЗНАЧЕННЯ ДЛЯ ВСІХ ВІР'ЯН.

Свята Катерина народилася в Олександрії, у другій половині третього сторіччя, в родині знатних і шанованих людей. Дівчина не тільки була рідкісною краси, але і славилася гострим розумом і прагненням до знань. Вона отримала прекрасну освіту, вивчала праці видатних діячів науки, медицини і філософії, знала іноземні мови, вправлялася в ораторському мистецтві.

Краса, вченість, слава, багатство манили до неї багатьох залицяльників, але праведна, вона прагнула пошуків Істини буття світу. Знайти її для праведниці допоміг святий муж-відлюдник, до якого Катерину відвела мати, будучи таємною християнкою. Він розповів, що є Небесний Наречений – Христос, до якого повинна полум'яніти душа, що шукає Істини і відкидає всі примари світу цього тимчасового. На прощання старець вручив святій Катерині ікону Богоматері з Немовлям Христом. Усю ніч діва молилася перед цією іконою, але Богонемовля відвертав від неї свій Лик. Вона знову звернулася до старця і той порадив їй зберігати чистоту (Катерина з грецької означає – чиста) і охрестив святу. Після хрещення до неї з'явилася Богоматір з Немовлям, яке благостно поглянуло на Катерину і простягнуло їй перстень в ознаменування духовних заручин. У ці дні в Олександрії відбувалися бурхливі язичницькі гульбища, на які прибув сам імператор Максиміан. У жертву язичницьким богам приносили не тільки тварин, але й сповідників християнства.

Свята Катерина, користуючись своїм знатним походженням, звернулася до імператора, заступаючись за них. Щоб перекопати знатну римлянку та інших християн, імператор наказав скликати п'ятдесят найдосвідченіших мужів імперії. Свята відвертістю своїх переконань і доказів напернула їх у християнство. Всі вчені за наказом імператора були вкинуті у вогнище. Сама ж свята Катерина була піддана страшним мукам – колесування. Коли вона спокійно підійшла до знаряддя страти, ангел розбив його на друзки. Тоді Катерина, підійшовши до місця страти, з глибокою вірою в Бога, сама поклати голову під меч ката, молячись за всіх людей.

До речі, історія про те, як Катерина отримує перстень від Христа, стала улюбленим сюжетом художників епохи Відродження: Рафаель, Веронезе, Бертуццо й інші великі художники залишили нам багато картин, де вони зобразили образ святої Катерини. У живописі атрибути святої Катерини: колесо, меч, пальмова гілка (знак миру) і перстень, яким вона заручилася з Христом. Також вона оточена символами вченості – наприклад, математичними інструментами.

Уляна ГОРУК

■ РІДНИЙ КРАЙ

З дванадцяти лавр світу 4 знаходяться в Україні. Три православні та одна греко-католицька. Це Києво-Печерська лавра, Київ (існує з 1051), Почаївська лавра, Почаїв, Тернопільська область (з 1833), Свято-Успенська Святогірська лавра, Святогірськ, Донецька область (має статус лаври з 2004) та Свято-Успенська Унівська лавра студійського уставу (греко-католицька), Унів (з 1898). Інші лаври: в Росії – 2, в Грузії – 1, в Польщі – 1, в Румунії – 1, в Палестині – 1, в Греції – 2.

Українці, зокрема конструкторське бюро Антонова, розробили літак із найбільшою у світі вантажопідйомністю – Ан-225 «Мрія». Спочатку він проектувався для транспортування космічних кораблів. Наразі «Мрія» виконує комерційні вантажні перевезення.

Перший рамковий вулик винайдено в Україні у 1814 р. Петром Прокоповичем. Україна в останні роки впевнено зберігає місце в трійці світових лідерів з виробництва меду. Випереджаючи країни Європи за обсягами виробництва меду в кілька разів, Україна є одночасно першою в світі з виробництва меду на душу населення (1,5 кг).

Перша газова лампа винайдена у Львові працівниками аптеки «Під золотою зіркою» Ігнатієм Лукасевичем та Яном Зехом у 1853 р. Того ж року у львівському шпиталі була проведена перша хірургічна операція при освітленні газовою лампою. Згодом газова лампа була представлена на міжнародній виставці в Мюнхені, винахід був відзначений там спеціальною грамотою.

Найглибша у світі станція метро знаходиться у Києві – це «Арсенальна». Вона проходить під землею на глибині 105 м. Станцію біля будівлі парламенту побудували в 1960 р., однією з перших. За деякими даними, у тунелях біля «Арсенальної» є таємні схованки для політичної верхівки.

Одна з найвідоміших у світі різдвяних пісень – це «Щедрик», народна пісня, записана українським композитором Миколою Леонтовичем. Світ знає її як Carol of the Bells або Ring Christmas Bells. Зазвичай на Youtube різні виконання «Щедрика» набирають мільйони переглядів.

Одна з найбільших пустель Європи знаходиться саме в Україні – Олешківська. Олешківські піски складаються із безмежних барханів (тутешні мешканці називають їх «кучугурами») висотою близько 5 м з негустою рослинністю. Знаходяться ці піски у Цюрупінському районі (стара назва Цюрупінська – Олешки), за 30 км на схід від м. Херсон.

Україна входить до сімки передових виробників рослинної олії, картоплі, цукру та свинини.

Географічний центр Європи знаходиться в Україні, біля містечка Рахів, в оточенні мальовничих Карпат.

Вояки Армії УПА поставили абсолютний рекорд, утримуючись на фактично окупованій території майже двадцять років. Технології та методи українських вояків вивчали навіть кубинські повстанці Фіделя Кастро.

Під час англо-бурської війни (Південна Африка) в 1899-1902 рр. командир одного з загонів бурів, українець Юрій Будяк, врятував від розстрілу одного молодого англійського журналіста. Згодом останній допоміг Будяку вступити до Оксфордського університету. В 1917 р. Юрій працював в уряді Української Народної Республіки. В 1943 р. Юрій Будяк помер в радянському концтаборі. Англійського журналіста звали Вінстон Черчилль.

Українські народні пісні спонукали багатьох композиторів до

берези), травень (зелені трава), червень (червоніють вишні), липень (початок цвітіння липи), серпень (від слова «серп», що вказує на час жнив), вересень (цвітіння вересу), жовтень (жовтіють листя), листопад (опадає листя з дерев), грудень (від слова «грудка» – мерзла колія на дорозі).

Пам'ятники відомому українському поетові Тарасу Шевченку встановлені в 1200 місцях по всьому світові.

Найстарішим деревом в Україні вважається 1300-річний дуб в урочищі Юзефін Рівненської області.

Чи знали ви це про Україну?

написання світових музичних шедеврів. Наприклад, в основі композиції Summertime – арії, яку написав Джордж Гершвін у 1935 р. для опери «Поргі та Бесс», однією з найвідоміших пісень у світі – лежить українська коліскова «Ой, ходить сон коло вікон». Цю композицію Гершвін почув у Нью-Йорку у виконанні Українського Національного Хору під керівництвом Олександра Кошиця. Почув – і написав одне з найгеніальніших і найвідоміших джазових творів. З моменту написання композиції її виконали безліч виконавців, але найвідомішим лишається Summertime у виконанні Луї Армстронга, Еллі Фіцджеральд, а також Чарлі Паркера.

Кобзарі визнавали авторство лише Григорія Сковороди і Тараса Шевченка. Решта усні поетичні тексти цитувалися без вказівки авторства.

Найдревніша згадка про українську мову була 858 року. Після видання «Енеїди» Івана Котляревського, українська мова була прирівняна до літературної мови. Івана Котляревського і по праву вважають основоположником нової української мови.

У сучасній українській мові, на відміну від російської, збереглися давньослов'янські назви місяців: січень (час вирубки лісу), лютий (люті морози), березень (тут існує кілька тлумачень: починає цвісти береза; брали березовий сік; палили березу на вугілля), квітень (початок цвітіння

Український «Південмаш» (Дніпропетровськ) виробляє найбільш екологічно чисті ракети-носії в світі.

У ході русифікації російськими чиновниками було спотворено безліч українських прізвищ. Так, український рід Чехів у XIX столітті став чомусь Чеховими. Дід А.П. Чехова ще був Чехом, і сам А.П. Чехов писав, що дід його – українець.

Досить кумедно Дейнеки перетворились на Денікіних. Козаки Розуми стали Розумовськими, Чайки стають Чайковськими. Дід Петра Чайковського, великого композитора – Петро Чайка – закінчив Києво-Могилянську Академію і його як медика російський уряд відрядив штаб-лікарем у Вятку. Ймовірно, українська атмосфера в родині Чайковських збереглася набагато краще, ніж у Чехових, бо з 24-річного віку майбутній композитор майже щороку по кілька місяців жив в Україні, де написав понад 30 творів, серед яких – опери «Коваль Вакула» («Черевички»), «Мазепа», пісня-романс «Садок вишневий коло хати», дует «На вгороді коло броду» на слова Т.Шевченка.

У жорстокі часи наступу імперії на українську мову він домагався постановки «Тараса Бульби» М.Лисенка, використав у своїх творах багато українських народних пісень.

Підготувала ГАННА МУДРЕНКО

■ СКАЖУТЬ ЖЕ ЛЮДИ!

Чомусь завжди шкодую собак і мужиків, які чекають біля дверей магазину господиню.

У «Пригодах Шуріка» мені подобається момент, де він вирішує проводити дівчину додому і про всяк випадок бере з собою снопідіне. На всякий випадок. Для собаки, наприклад, ага...

– Ти ким працюєш?

– Я нутриціолог.

– Нутрій розводиш, чи що?

– Дурник, даю людям поради з правильного харчування.

– А, значить людей розводиш.

– Ближче до півночі моя свідомість змінюється...

– При світлі Місяця ти перетворюєшся в вовка?

– Ні, при світлі холодильника я перетворююся на ненажерливу сарану.

– Яка різниця між помилками письменника і помилками лікаря?

– Помилки письменника покриває коригувальна рідина, а помилки лікаря – земля.

– Милий ти любиш мене?...

– Звісно!

– А помреш за мене?

– Та нуууу! А любити тебе хто буде?!

Ідея з масками, як виявилось, не така вже й погана. Сьогодні ходив гуляти зі своєю дівчиною і випадково зустрів дружину з тещою. Вони мене не впізнали.

Ніколи не бачив літаючих тарілок? Одружуйся!

Поганому пластичному хірургові після операції доводиться відразу міняти й свою зовнішність.

Для тих, чиї весілля скасовані, через епідемію, Бог дав вам другий шанс... Зупиніться!

■ ВЕСЕЛИМ ОЛІВЦЕМ

Закон і обов'язок

Свідоцтво про реєстрацію
КВ №23071-12911ПР
від 27.12.2017 року

Засновник: державна установа
«Генеральна дирекція
Державної кримінально-виконавчої служби України»

Редактор: Людмила КРАВЧЕНКО

Адреса редакції:
04050, м.Київ-50, вул. Юрія Іллєнка, 81

Телефон: 481-05-33
e-mail: zio@kvs.gov.ua